

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 5 - Mei 2017
Jaargang 138
maandblad

**KAMERLID EGBERT
LACHAERT (OPEN VLD)
WAARSCHUWT
VOOR OPSTIJGENDE
KIESKOORTS**

“Blijven besturen, Charles!”

Volgend jaar in oktober vinden er gemeentelijke en provincieraadsverkiezingen plaats. Het jaar nadien, in 2019, zijn er federale en regionale verkiezingen. Kamerlid voor Open Vld Egbert Lachaert vreest voor opkomende 'kieskoorts' en waarschuwt de federale regering van Charles Michel: “Blijf verder besturen!”. Toch ziet hij tekenen van die kieskoorts die

het regeringswerk zouden kunnen verlammen: “De regering Michel heeft nog twee jaar te gaan. We zitten op een kantelpunt. Ik wil niet dat we naar twee verloren jaren gaan. Maar wat zie ik? Ik zie een vicepremier die volop campagne voert in Antwerpen voor 't Schoon Verdiep (Kris Peeters, bc). Hij voert actief campagne tegen een partijvoorzitter

(Bart De Wever, bc) die met zijn partij ook in de federale coalitie zit. Dat kan toch niet? We gaan dit als liberalen niet laten gebeuren en blijven eigen voorstellen op tafel gooien”.

B.C.

Lees meer blz. 4.

Inhoud

VAN DE REDACTIE **Links en rechts** / 2 | **UITGELEZEN Politici kruipen al in de pen** / 3 | **FRANSE VERKIEZINGEN De analyse van minister van Staat Annemie Neyts** / 8 | **BOEKEN Als een roman een strip wordt** / 11 | **OPINIE Pleidooi voor een rationeel federalisme** / 12 |

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Links en rechts

Van de nieuwe Franse president Emmanuel Macron zegt men dat hij 'ni de droite, ni de gauche' is. Positioneerde hij zich tijdens zijn campagne voor de tweede ronde 'links' van de rechtse Marine Le Pen, dan koos hij als zijn premier de 'rechtse' Edouard Philippe, de burgemeester van Le Havre. Dat is ook af te lezen uit de samenstelling van zijn nieuwe regering.

Macron gaat voor een totaal nieuwe koers, noch links, noch rechts. Hij begint aan een ongemeen boeiend verhaal.

In Duitsland staat het zo goed als vast dat Angela Merkel de verkiezingen wint. Ook zij kiest voor de middenweg, het "moedige midden". En wat hebben de Vlaams-nationalisten toch gelachen met "Wir schaffen das!". Ze doet het toch maar.

Maar het zijn twee uitzonderingen in het Europese Avondland. De rest is één hoopje polarisering en populisme. In Nederland verkondigt Mark Rutte dat we 'normaal' moeten doen, maar eigenlijk loopt hij daarmee regelrecht in het spoor van de extreemrechtse Geert Wilders. De Nederlandse regeringsformatie gaat nog lang duren. In Groot-Brittannië is het al niet veel beter en trekt Theresa May haar partij nog meer naar rechts, weg van het Europese vasteland. Leve de Brexit! Het Europese Avondland is ideologisch een onoverzichtelijk lappendeken geworden.

Hoe zit het in België? Er is een zekere polarisering aan de gang. Het midden is niet interessant. Alleen misschien voor CD&V. De rest wijkt uit naar links en rechts. In Wallonië scoren de communisten hoge toppen en vormen, zowel in het Waalse land als in Brussel, een grote bedreiging voor de gevestigde machten. De PS is uitgeteld. Het grootste struikelblok voor partijvernieuwing is blijkbaar Elio Di Rupo zelf. In Vlaanderen is de ruk naar rechts ingezet, zowel door N-VA als door Open Vld. De eerste uit angst de overgelopen kiezers van Vlaams Belang opnieuw te verliezen, de tweede als gevolg van de zoektocht naar een actuele positionering. In de nasleep van de voorstelling van het boek van Open Vld-voorzitter Gwendolyn Rutten 'Nieuwe Vrijheid' zijn er pogingen geweest om de Vlaamse liberalen uiteen te spe-

len. Er zou blijkbaar zoiets bestaan als het model-Rutten, het hardvochtige model waar we alleen maar mogen leven naar 'onze superieure' normen, en het model-Somers, de burgemeester van Mechelen die zijn veelkleurige burgers heeft leren 'samen'-leven. Zo eenvoudig is het natuurlijk ook weer niet. En zij die dergelijke politieke spelereien

lanceren, zijn van kwade wil. Somers vestigde in zijn stad eerst 'law and order', en als iedereen wist hoe we moesten samenleven en welke de spelregels waren, dan bekeken we eens hoe we nu met elkaar gaan samenleven. Dat is ook wat de Vlaamse liberalen willen: goede regels afspreken en dan "samen leven".

Maar het moet wel duidelijk blijven; dus op bepaalde principes van het Europese Avondland

gaan we geen duimbreed toegeven. Daarin zullen we wél 'superieur' blijven. En als Gwendolyn Rutten met haar boek één zaak heeft bewezen dan is het dat we duidelijk moeten zijn. Zonder daarmee te polariseren of de populistische toer op te gaan.

Leve de Nieuwe Vrijheid! •

"Op bepaalde principes van het Europese Avondland gaan we geen duimbreed toegeven. Daar zullen we wél 'superieur' in blijven".

Politici kruipen in de pen

We komen er in een volgend nummer van Volksbelang nog uitgebreid op terug, maar Nieuwe Vrijheid van Open Vld-voorzitter Gwendolyn Rutten diende zich als eerste geschrift aan. We hebben het vandaag zo moeilijk met vrijheid dat we haast vergeten om vrij te zijn. We leggen anderen graag op hoe ze hun leven moeten leiden. Regels maken en betuttelen, de betweter uithangen. Politici doen dat vaak, maar ook vakbonden, journalisten en experts zijn er sterk in. Religieuze fanatici maken er zelfs hun handelsmerk van.

Onze vrijheid wordt belaagd. Door het wereldbeeld van IS, het machtsvertoon van Poetin, het protectionisme van Trump, de natie-nostalgie en de gelijkheidsdictatuur, het economische of ecologische doemdenken. Onvrijheid maakt de wereld niet beter, maar armer. Niet veiliger, maar gevaarlijker. Het antwoord op verandering is geen terugkeer naar oude recepten. Het antwoord is simpelweg vrijheid. We moeten haar heroveren. Nieuwe vrijheid voor een nieuwe tijd.

Gwendolyn Rutten toont een heldere en optimistische toekomst. Wacht niet op God of Allah. Vertrouw niet op Poetin of Trump. Luister niet naar betweters of regelneven. Maar maak zelf iets van je leven.

Vertrouwen

Hoe kunnen politici en burgers elkaar weer vertrouwen? Vlaams parlements lid Peter

De voorbije maand heeft drie interessante politieke boeken opgeleverd. Politici zetten zich vaak aan het schrijven als er verkiezingen in aantocht zijn. Peter Van Rompuy van CD&V, Gwendolyn Rutten van Open Vld en Bart De Wever van N-VA hebben even die regel doorbroken en leverden lezenswaardige politieke werkstukken af.

Van Rompuy vertelt er alles over in zijn nieuwste boek *Democratie zkt. Vertrouwen*. Een dam tegen populisme en extremisme. Peter Van Rompuy: "We stellen vast dat de polarisering die onze samenleving in zijn greep lijkt te houden, nog altijd aan kracht wint. Een tijd lang hebben we in stilte gehoopt dat het wel zou overwaaien. Maar na Trump en de Brexit weten we zeker dat het niet afneemt. We staan op een kantelpunt in de geschiedenis. Waar het nu naartoe zal gaan, hangt gelukkig nog altijd van onszelf af. De mensen van goede wil zijn nog altijd in de meerderheid, en het is hoog tijd dat er opnieuw geluisterd wordt naar hun stem. De echte stille meerderheid moet nu spreken. Ze moeten nu opstaan, als ze morgen niet willen wakker worden in een wereld waar anderen hun toekomst bepalen."

Onvoltooid Vlaanderen

"Voor N-VA-voorzitter Bart De Wever is het spanningsveld dat vandaag bestaat tussen het noorden en het zuiden van dit land niet lang meer houdbaar. Terwijl de commu-

nisten van de PVDA/PTB in Wallonië goed zijn voor twintig procent, evenveel als de PS, halen zij in Vlaanderen met moeite de kiesdrempel. En een 'klassieke' staatshervorming zal die spanning niet wegnemen. "Een nieuwe paradigmashift dringt zich op: het confederalisme", zo zegt De Wever bij de officiële voorstelling van 'Onvoltooid Vlaanderen', een geschiedenis van de Vlaamse natievorming, waarvoor hij het nawoord verzorgde", dixit de partijwebsite. In dat boek met de ondertitel 'Van taalstrijd tot natievorming' brengt onderzoeker Frank Seberechts het moeizame maar succesvolle verhaal van de Vlaamse beweging om de Vlamingen hun rechtmatige plaats te geven in België: eerst als taalgroep, later als volk met een eigen deelstaat. "De vroegere unitaire Belgische staat is intussen volledig uitgehold tot een optelsom van twee democratieën. En de zesde staatshervorming heeft alle aangehaalde problemen enkel nog vergroot", constateert De Wever. Voor hem heeft een nieuwe staatshervorming dan ook geen enkele zin meer. •

Gwendolyn Rutten, *Nieuwe Vrijheid*. Uitg. Polis, Antwerpen, 2017; 208 blz.; 19,99 euro.

Peter Van Rompuy, *Democratie zkt. Vertrouwen*. Een dam tegen populisme en extremisme. Uitg. Lannoo, Tielt, 2017; 176 blz. 17,99 euro.

Frank Seberechts, *Onvoltooid Vlaanderen. Van Taalstrijd tot Natievorming*. Uitg. Vrijdag, Antwerpen, 2017; 240 blz.; 24,95 euro.

“Regering Michel heeft kantelpunt nodig”

Egbert Lachaert heeft een blauwe ruggengraat. Hij kreeg het van thuis uit mee. Zijn vader, wijlen Patrick Lachaert, was Vlaams volksvertegenwoordiger. Als ‘jonkie’ was Egbert vertegenwoordiger van het Liberaal Vlaams Studentenverbond (LVSV) in het Liberaal Vlaams Verbond (LVV). Lachaert brak voor goed door toen hij zich in 2012 kandidaat stelde voor het voorzitterschap van Open Vld. Niet zomaar, vertelt Lachaert: “Ik kon het niet meer aanzien hoe Open Vld aan belang inboette. Er was een onduidelijk inhoudelijk profiel. Jonge politieke krachten stroomden maar moeizaam door. De jarenlange machtsdeelname, vaak met de Parti Socialiste, was voor mij een doorn in het oog.”

Het werd een hevige verkiezingsstrijd tussen Lachaert en Gwendolyn Rutten. Lachaert die 40% behaalde: “Ik ben blij om zoveel jaren later toch vast te stellen dat de vredespijp werd gevonden. De zeer bekwame en hardwerkende dame tegen wie ik mij toen kandidaat had gesteld, is vandaag onze partijvoorzitter. We werken opperbest samen. Ze mag op mijn volledige inzet rekenen.”

U bent dus tevreden. Wat is er dan zo veranderd bij Open Vld sinds die pittige voorzittersverkiezingen?

Lachaert: “Na die verkiezingen duwde Gwendolyn de partij in een andere richting. Als je achttien jaar in het beleid zit, kan je je niet presenteren als een maagdelijk alternatief. Maar als je de balans maakt van de laatste twee legislaturen, met de regering Di Rupo en vandaag met de regering Michel, dan zeg ik vrijuit dat wij de bakens hebben kunnen verzetten.”

Wat bedoelt u daarmee?

“In de regering Di Rupo stond Open Vld geïsoleerd tegenover de andere centrumpartijen. Dit heeft ons evenwel niet tegengehouden

KAMERLID EGBERT LACHAERT (OPEN VLD) BIJ HET LVV

In 2012 was hij nog kandidaat tegen huidige Open Vld-voorzitter Gwendolyn Rutten. Hij behaalde toen een niet onverdienstelijke score van 40 procent. Toen zaten de liberalen in een regering met Elio Di Rupo. Het was elke dag compromissen sluiten met de PS. Het statement dat hij toen maakte was dat Open Vld niet langer met ‘deze PS’ kon regeren. Hij zit nu in het federaal parlement waar hij zich toelegt op de hervormingen op onze arbeidsmarkt. In een opmerkelijk interview in Knack had hij het onlangs zelfs over de “droomcoalitie” met N-VA en CD&V. Het LVV nodigde Kamerlid Lachaert uit voor een gastoptreden en legde hem volgende vragen voor.

om verschillende pestbelastingen te blokkeren, een loonlastverlaging van bijna 2 miljard euro gestemd te krijgen, de afbouw van onze loonkosthandicap, er werden geen loonsverhogingen toegekend wat werd geslikt door de vakbonden, een verkapte indexsprong werd doorgevoerd. Er was heel wat sociaal protest en betogingen. Als je vandaag naar de positie van de PS in Wallonië kijkt, dan is die niet evident. Jarenlange regeringsdeelname en een maagdelijk alternatief in de vorm van de PTB. Wij wogen wel degelijk zwaar in de regering Di Rupo. Maar de PS krijgt nu blijkbaar die rekening gepresenteerd.”

Wat zijn zowat de sterkste verwezenlijkingen?

“De regering Michel ging op de ingeslagen weg van Di Rupo voort. De sociaal-economische hervormingen werden voortgezet. Er kwam een indexsprong omdat we historisch tegenover de ons omringende landen een duurdere loonkost hadden. Als we onze werkgelegenheid willen behouden, moeten we competitief zijn tegenover die landen. Die handicap is vandaag volledig weggewerkt. Er zal de komende jaren ruimte zijn voor loon-

“CD&V heeft volgens mij een zware tactische fout begaan door Kris Peeters geen premier te maken”.

De regering Michel: “Je zit met een speciale dynamiek in deze regering, namelijk drie partijen, CD&V, N-VA en Open Vld die op dezelfde kiezers surfen. Dit maakt profilering niet eenvoudiger.”

opslag wat natuurlijk ook te maken heeft met de aantrekkelijke economie. We lieten het brugpensioen verder uitdoven omdat het niet heeft bijgedragen tot het vervangen van oudere werknemers door jongeren. Je schept enkel werkgelegenheid door meer mensen aan het werk te helpen. Ik weet dat dit geen populaire boodschap is, maar we kunnen nu eenmaal niet iedereen op zijn 55ste laten stoppen met werken. Dat is onbetaalbaar.”

Hoe evalueert u de regering Michel?

“Ik zou de legislatuur van de regering Michel in drie willen opdelen: het eerste deel is het sociaal-economische; dan asiel en veiligheid; en “wat komt er nu nog?”. Maar je mag ook de ontstaansgeschiedenis van die regering niet uit het oog verliezen. Toen bleek dat cdH aan de kant bleef, kwam Open Vld in beeld. De eerste werkgroepen die we tijdens de onderhandelingen hadden, stonden onder leiding van het kabinet van Kris Peeters, de gedoodverfde premier. CD&V heeft nog altijd volgens mij een zware tactische fout begaan door Kris Peeters geen premier te maken. In 2014 eiste CD&V plots én een Europees Commissaris én het premierschap op. Met als resultaat dat Kris Peeters plots geen kandidaat-premier meer was. Toen het regeerakkoord rond was, had dit wel een zware sociaal-liberale stempel. CD&V kreeg veel protest van haar middenveld. Er ontstond paniek. In plaats van de sociale aspecten van het regeerakkoord te verdedigen, koos CD&V voor de obstructie.”

U lanceerde in Knack een aanval op Kris Peeters. Maar die kritiek gaat ook rechtstreeks richting vakbondswereld. Uw communicatielijnen met de liberale vakbond zijn volledig verbroken?

“Het protest van het middenveld leidde tot een kortsluiting die je tot vandaag voelt, en onherstelbaar is. Ik betreurt dat. We hadden een lijn met de liberale vakbond, tot mijn collega Vincent Van Quickenborne een wetsvoorstel indiende om de vakbonden rechtspersoonlijkheid te geven. Ik had dat voorstel mee ondertekend. Op dat feit is er een volledige contactstoornis gekomen met de liberale vakbond. Er liggen twee zaken heel gevoelig bij de vakbond: de rechtspersoonlijkheid en de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen. Dat is jammer, want men zou in de liberale vakbond toch moeten begrijpen dat dit standpunten zijn die al jaren in de partijprogramma's staan en men dus redelijkerwijze hierover wetsvoorstellen indient. Waarom kan de vakbond met ons niet samenwerken over thema's waar we elkaar wel vinden? Werkgelegenheid bijvoorbeeld? Waarom nemen zij niet het voortouw in het debat over werken in de 21ste eeuw? Werknemers vragen meer vrijheid om hun werk zelf te organiseren. Het werken aan een vrijer werkkader is een thema waar de vakbond goed werk zou kunnen verrichten. ACLVB zet zich op de lijn van de andere vakbonden, terwijl een liberale vakbond zou kunnen groeien als men zich naar sectoren richt waarin veel jonge mensen actief zijn en waar die twee andere traditione-

le vakbonden minder aandacht voor hebben. Ik hoop dat ACLVB die omslag ooit maakt. Maar vandaag moet ik helaas vaststellen dat alle contact met de partij is verbroken.”

En dan waren er plots de asielcrisis en de terreuraanslagen?

“Het luik twee werd niet zelf gekozen. De asielcrisis brak uit en er werden aanslagen gepleegd. De aandacht verschoof naar veiligheid en migratie. Je krijgt dan ook andere breuklijnen in de coalitie. Ik vind dat Charles Michel dit thema op een goede manier heeft beheerd. Er kwamen extra middelen voor veiligheid. Ik stel wel een verharding van de standpunten vast. N-VA at bij de vorige verkiezingen het Vlaams Belang op. Die partij heeft schrik om die kiezers te verliezen. Aan de andere kant heb je CD&V die ziet dat de kerken blijven leeglopen, maar de moskeën groeien. CD&V heeft de islam omarmd.”

“Er is geen nood aan een opdeling tussen de lijn-Rutten en de lijn-Somers. Dat bestaat volgens mij niet”.

En dan rijst de vraag: hoe positioneert Open Vld zich in dit debat. Voorzitter Rutten schreef een boek over de Nieuwe Vrijheid, maar kreeg veel kritiek over haar uitspraken over de ‘superioriteit’ van onze samenlevingsvorm. Sommigen zagen al een concurrentie tussen twee modellen, dat van Rutten en dat van de Mechelse burgemeester Bart Somers. Bestaan die modellen binnen Open Vld?

“Ja, wat moeten liberalen hiermee? We moeten niet verhullen dat we daar een tijdje mee hebben geworsteld. Aan de ene kant het harde discours van N-VA, aan de andere kant

“De taxshift is de grootste belastingverlaging in jaren die in zeer moeilijke omstandigheden werd beslist. Maar we krijgen ze niet verkocht en dat is een groot drama”.

> CD&V en de islam. We zijn vandaag tot een mooie catharsis gekomen. Er is een duidelijke partijlijn. Er is dus geen nood aan een opdeling tussen de lijn-Rutten en de lijn-Somers. Dat bestaat volgens mij niet. Als je het beleid van Bart Somers als burgemeester in Mechelen bekijkt, hij is daar met law and order begonnen. Vandaaruit brengt hij nu zijn verbindend verhaal tussen de gemeenschappen. We zeggen samen ook niets anders dan dat. We moeten respect hebben voor de principes van onze Grondwet. Scheiding van Kerk en Staat, de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, onze liberale rechtsstaat, onze democratie, we geven daar geen millimeter op toe. Maar eenmaal dit afgedwongen moeten we tegen al die gemeenschappen de moed hebben om hen ook kansen te geven en hen bij onze gemeenschap betrekken. Op dat vlak hebben we de laatste decennia zwaar gefaald. We hebben migranten in Brussel, Antwerpen en Gent gestopt, en we hebben er vervolgens niet veel mee gedaan. Zo verbindt je geen gemeenschappen en maak je ook geen land. Law and order gaat dus samen met een verbindend verhaal.”

Er komen nu twee jaren met verkiezingen aan. Vreest u niet dat de regering in campagnemodus komt?

“De regering Michel heeft nog twee jaar te gaan. We zitten op een kantelpunt. Ik wil niet dat we naar twee verloren jaren gaan omdat er in 2018 gemeenteraadsverkiezingen en in 2019 federale en regionale verkiezingen zijn. Maar wat zie ik? Ik zie een vicepremier die volop campagne voert in Antwerpen voor 't Schoon Verdiep (Kris Peeters, bc). Hij voert actief campagne tegen een partijvoorzitter (Bart De Wever, bc) die met zijn partij ook in de federale coalitie zit. We dreigen in een verhaal te komen van ‘we hebben onze sociaal-economische maatregelen gehad, nu is het genoeg geweest en we gaan op campagne’. Dat kan toch niet? We gaan dit als liberalen niet laten gebeuren en blijven voorstellen op tafel gooien, zeker op sociaal-economisch vlak wat

het bindmiddel moest zijn. Die boodschap zal Charles Michel van Open Vld duidelijk blijven krijgen. Het mag niet stilvallen. Vandaar onze voorstellen over de bedrijfswagens, de ecocheques, werken tijdens het pensioen enzovoort’.

Je sprak van een droomcoalitie. Vooral tussen N-VA en Open Vld klikt het volgens u goed. Maar gaat Open Vld zich wel genoeg kunnen onderscheiden?

“Je zit met een speciale dynamiek in deze regering, namelijk drie partijen, CD&V, N-VA en Open Vld die op dezelfde kiezers surfen. Dit maakt profilering niet eenvoudiger. Het is bovendien niet gemakkelijk om te besturen omdat het geld op is. De staatsschuld bereikt meer dan 100 procent. De vergrijzing blijft toenemen. De nasleep van de economische crisis is een feit. Onpopulaire maatregelen zijn onvermijdelijk. Dat is zo. Het klopt. Open Vld heeft in N-VA een belangrijke bondgenoot gevonden om zaken te laten vooruitgaan. Maar de vraag is: “Doet deze regering het goed?” Haar hoofdinzet was ‘jobs, jobs, jobs’. Daarop scoort ze goed: een acht op tien. Asiel en veiligheid werden goed aangepakt: een zeven op tien. Andere zaken gingen helaas onder het stof: een begroting in evenwicht zal deze legislatuur moeilijk worden, maar dat is niet alleen de schuld van Charles Michel. Federaal is het geld zeker op en er moet een pact komen met de verschillende overheden in dit land. Alle gewesten moeten dus hun verantwoordelijkheid nemen. Fiscaliteit blijft een splijtzwam met de discussie over de vermogensbelasting. Plots gelooft iedereen dat er zo'n knop is die je indrukt en er miljarden uit de vermogensbelasting komen. Dat is onzin. De vennootschapsbelasting moet omlaag om

startende ondernemers te helpen. Maar ook daarover is er onverdeeldheid. En vooral jammer is dat alles rond de taxshift in een negatieve sfeer blijft hangen en slecht wordt gecommuniceerd. Het belangrijkste is dat wie werkt meer over houdt aan het einde van de maand. Dit is de grootste belastingverlaging in jaren die in zeer moeilijke omstandigheden werd beslist. We krijgen dat niet verkocht en dat is een groot drama.”

U wil dat de regering blijft regeren en geen campagne voert. Maar intussen pakt N-VA met haar kernthema uit: het confederalisme, en voert daar duchtig campagne rond. Kan u de campagnekoorts wel tegenhouden?

“Wij kunnen alleen maar ons best doen om zelf voorstellen te brengen. Ik ben wel realistisch, het zal volgend jaar moeilijker worden om de campagnekoorts ver weg te houden. Ik begrijp dat N-VA het communautaire opnieuw op de politieke agenda plaatst. Maar gaan ze daarmee niet in tegen hun eigen strategie? N-VA wou de Franstaligen vragende partij maken voor een staatshervorming. N-VA legt een staatshervorming op tafel op een moment dat niemand erom vraagt. N-VA riskeert tegen een muur te lopen en opnieuw zelf vragende partij te worden. Kijk, de mensen hebben aan die spelletjes geen boodschap. De dorpsstraat is met het communautaire niet bezig. Onze huidige staatsstructuur is zowel confederaal als federaal, en dat is een probleem. Je kan bijvoorbeeld in Vlaanderen een Waalse politicus niet afrekenen via verkiezingen. De inning van belastingen is dan weer een sterk unitair gegeven. Ik wil vooral een werkbare staatsstructuur. Mijn persoonlijk standpunt is dat onze staatsstructuur niet voltooid is. Ze is complex, weinig doorzichtig. We moeten eens goed bekijken wat federaal, en wat regionaal kan doen. Het gaat niet om confederalisme of federalisme, maar over een efficiënte overheid.” •

Bert CORNELIS

“Het gaat niet om confederalisme of federalisme, maar over een efficiënte overheid”.

De zaken benoemen

In het delicate en gevoelige debat rond migratie, vluchtelingen, integratie, radicalisering, armoede.... wordt het nu blijkbaar “trendy” om de zaken niet langer in een omzwachteld taalgebruik te verdoezelen, maar om oorzaken en gevolgen duidelijk te “benoemen”, zodat iedereen goed weet en begrijpt waar het over gaat. Op zich is daar niets mis mee. Maar dan moet men wel consequent de hele ketting van oorzaken en gevolgen durven doorlopen en proberen tot bij de bron van alle ellende te komen, zodat men ook naar duurzame en blijvende oplossingen kan zoeken.

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Dat de “bange blanke man” (dixit Willem Vermandere) schrikt als al die vreemdelingen naar hier komen, is nog enigszins te begrijpen. Maar als hij doet alsof hij daar verder niets kan aan doen, is een ander verhaal.

Kolonialisme leeft!

Hoewel in theorie het kolonialisme dood en begraven is, blijven de onderliggende mechanismen (zoals meer dan 100 jaar geleden) gewoon verder doorwerken. Wij hier in het Westen tolereren met zijn allen een economisch systeem dat er nog altijd op gericht is de natuurlijke rijkdommen en grondstoffen uit de Derde Wereld landen zo goedkoop mogelijk weg te sleuren (zonder veel toegevoegde waarde ter plaatse te creëren en ondertussen een ecologische puinhoop achter te laten). Om dat te kunnen (blijven) doen, hebben wij stilzwijgend allerlei corrupte dictators hun gangen laten gaan (wat nog eens verder de lokale bevolking en de plaatselijke economie heeft leeggezogen). Om op een blijvende manier over goedkope arbeidskrachten te kunnen beschikken, werd – onder een dekmantel aangeboden door het Vaticaan – elke vorm van geboortebeperving en gezinsplanning tegengegaan, met als gevolg een bevolkingsexplosie (die verder de vicieuze cirkel van armoede, uitbuiting, verkrotting, onleefbare steden en exponentiële vervuiling blijft voeden).

Brain drain

Bij een bevolking die steeds armer wordt en vooral géén uitweg ziet om langs “normale” weg een beter bestaan op te bouwen, ontstaan twee tendensen: de meest ondernemende groep (=economische migranten) ziet het ter plaatse niet meer zitten en migreert naar de “rijke Wereld” en hoopt daar (meestal tegen beter weten in) een beter bestaan op te bouwen. Deze “brain drain” zorgt ondertussen wel voor een verdere verarming in deze exit-landen (collateral damage?).

Een andere groep zoekt (meestal onder een of andere religieuze dekmantel) met open (of meer verdoken, subtiel) geweld de macht van de zittende dictators en/of heersende klasse te breken. Op die manier ontstaan allerlei “rebelen-bewegingen” die de reeds fragiele landen verder destabiliseren. Gevolg, nog meer ellende en/of armoede en dus nog meer mensen (=de politieke vluchtelingen) die op de vlucht slaan. Daarom is het een ongelooflijk waanbeeld dat “the Great Wall” (tussen de VS en Mexico) of de prikkeldraad aan de buitengrenzen van Europa deze trend zullen tegenhouden, laat staan omkeren.

Geen muren bouwen

Als wij echt, op een blijvende manier, onze samenleving (met al haar normen en waarden) en onze economie (met al zijn welvaart en welzijn) willen vrijwaren, dan moeten we geen muren bouwen, maar dan moeten we zorgen dat tweederden van de wereldbevolking ter plaatse, in hun eigen land, volgens hun eigen normen en waarden een menswaardig bestaan kunnen op-

bouwen. Steeds meer begint bij economen het besef te groeien dat de huidige ongelijkheid in de wereld niet langer houdbaar is. Of wij het nu graag hebben of niet, wij zullen moeten leren te “hervredelen” (dat is nog niets anders dan nivelleren). Wij kunnen (en mogen) niet blijven doorgaan met macht, vermogen en invloed te concentreren bij een steeds kleiner wordende groep. Als iedereen zijn “fair” deel kan krijgen, als iedereen in eigen streek een menswaardig bestaan kan uitbouwen, zal de nood aan (grote) migratie- en/of vluchtelingenstromen vanzelf opdrogen. Als we dit proces op een georganiseerde (en overlegde) manier kunnen laten verlopen, kunnen de (tijdelijke) schokken en ongemakken worden opgevangen. Als we niets doen en de zaak letterlijk laten exploderen, weet niemand meer wie er waar zal getroffen worden en zal de chaos compleet zijn. Dat is het debat dat we met zijn allen (onder begeleiding van moedige politici) moeten durven voeren. Proactief denken, optreden en handelen zal veel meer bijdragen tot een blijvende oplossing van dit vluchtelingenprobleem, dan het bang wegkruipen achter een muur of een hekken en hopen dat het probleem vanzelf zal weggaan.

Solidariteit

Eén van de kernwaarden waarop onze samenleving is opgebouwd (en groot geworden) is Solidariteit. Welnu dit concept is niet alleen bruikbaar voor eigen, binnenlands gebruik, maar even zeer (en vandaag nog meer dan ooit) voor globaal, mondiaal gebruik. Als dat inzicht doordringt bij iedereen, dan mogen (en moeten) wij zeggen: “Wir schaffen das”. •

Macron

EEN UITSTEKENDE ZAAK VOOR EUROPA

*Annemie Neyts-Uyttebroeck,
Minister van Staat*

De sfeer was er nochtans grimmig, zeker in 1958: de Algerijnse oorlog leidde tot aanslagen, waarbij in totaal meer dan 80 soldaten en politie-agenten doodgeschoten werden, en regelmatig ontploften plastic bommen. De Vierde Franse Republiek, tot op de draad versleten, had in de lente van 1958 Generaal de Gaulle aan de macht geholpen en bij referendum werd de Vijfde Republiek geboren. “Moi, à mon âge, faire un coup d'état?” vroeg de Gaulle retorisch, maar dat was wel degelijk wat hij deed, tot vrijwel algehele opluchting overigens.

Pardon ?

Ik was 14 jaar oud, en las gretig het weekblad *l'Express* van Françoise Giroud en Jean-Jacques Servan - Schreiber waarop onze Parijse vrienden geabonneerd waren. Enkele jaren later zou ik *le Nouvel Observateur* ontdekken. Thuis lazen we van oudsher *le Figaro Littéraire* en *les Nouvelles Littéraires*. Ik ben dus echt wel “à bonne école” geweest. Voor mij is dat een belangrijk deel van mijn leven, en u kan zich dan misschien indenken hoe ik schrok toen ik verleden maand tijdens een gezamenlijk debat een prille dertiger van de MR, die daarenboven mee hun studiedienst leidt, hoorde zeggen “qu'il ne s'est rien passé pendant la présidence du général de Gaulle”.

Pardon, dacht ik, het einde van de Algerijnse oorlog, de exodus van de Fransen uit Algerije naar Frankrijk, de poging tot putsch van een aantal generaals, de aanslag op de Gaulle (l'attentat du Petit - Clamart), vive le Québec Libre, de onafhankelijkheid van bijna alle

Ik was al zeer jong geïnteresseerd in de Franse politiek. Tijdens de zomers van 1957 en 1958 verbleef ik met mijn ouders en broer telkens een hele maand in Parijs, in het appartement van vrienden van vrienden die zelf elders met vakantie waren. Ze woonden vijf hoog (zonder lift) in de rue Saint - Vincent de Paul, Paris Xème, op een boogscheut van de Gare du Nord. We waren zo dol op Parijs dat we zelfs nooit naar Versailles gingen.

Franse kolonieën in Afrika, en ten slotte Mai 68, de triomfantelijke hervervkiezing van de Gaulle en zijn abrupt vertrek nauwelijks een jaar later. “Rien passé, vraiment?”

Het illustreert treffend het verschil tussen de levende herinnering aan hetgeen je zelf hebt meegemaakt en hetgeen je meent te weten uit geschiedenisboeken en Wikipedia die je misschien niet eens erg aandachtig hebt gelezen. Het bevestigde voor mij nogmaals dat alles wat voor iemands geboorte is gebeurd, eigenlijk even goed in het Stenen Tijdperk had kunnen gebeuren, of in een of andere Game of Thrones (waarnaar ik trouwens nooit kijk, wat dan weer een gat in mijn cultuur is).

Systeemmoetheid

De Vijfde Republiek is een hybride stelsel, waarin de rechtstreeks verkozen President een centrale rol speelt, doch niet verantwoordelijk is voor het parlement waar hij in de regel nooit verschijnt, en een regering die geleid wordt door een Eerste Minister die gekozen wordt door de President, maar die wel de parlementaire investituur moet krijgen. De spanning tussen beiden is dus als het ware van meet af ingebakken in het systeem. Bij dreigende kortsluiting of systeemmoetheid is de Eerste Minister de zekerheid die springt (“le fusible qui

saute”). Omdat de President en de leden van de *Assemblée* niet gelijktijdig worden gekozen, kan het gebeuren dat ze tot verschillende, ja zelfs antagonistische partijen behoren, hetgeen aanleiding geeft tot “cohabitations” die nooit vlekkeloos verlopen en die de coherentie en de leesbaarheid van het gevoerde beleid niet ten goede komen. Maar zelfs wanneer president en parlementaire meerderheid samenvallen, garandeert dat geen eensgezindheid.

Nicolas Sarkozy (2007-2012) had een monstermeerderheid, maar is er toch in geslaagd om een groeiende tegenstand op te wekken, ook in eigen rangen. François Hollande (2012-2017) heeft hetzelfde meegemaakt, vooral omdat de Parti Socialiste van oudsher verscheurd is tussen utopische socialisten en meer realistische sociaal-democraten.

Wat mij fascineert in de Franse politiek is hoezeer de presidentsverkiezingen het hele politieke gebeuren overheersen, ik zou zelfs zeggen, hypothekeren. De inkorting van de ambstermijn van zeven tot vijf jaar heeft de situatie enkel maar verergerd. Elke politicus of politica met een beetje ambitie, zet zijn of haar zinnen op het presidentschap. Niet zelden bepaalt dat hun hele handelen, niet het partijbelang, laat staan het algemeen belang, ook al zweren ze natuurlijk bij hoog en bij laag het tegengestelde

*De nieuwe Franse president
Emmanuel Macron:
“ni gauche, ni droite”.*

want zijn zij niet het beste wat de republiek en haar burgers kan overkomen?

Het gaat zo ver dat een getalenteerd politicus of politica die het presidentschap niet ambieert bijna als te kort schietend wordt beoordeeld. Zo van, “er moet hem of haar iets mankeren dat hij/zij geen ambitie heeft om president te worden.”

De vermenigvuldiging van partijen heeft vanzelfsprekend geleid tot een overeenkomstige vermenigvuldiging van kandidaten, die dapper campagne voeren ook al weten de meesten dat ze geen enkele kans maken verkozen te worden.

Geen triomf

Om het niet al te dolletjes te maken, zijn er extra voorwaarden ingevoerd. Elke kandidaat moet sedert de jongste twee verkiezingen verschillende honderden voordrachten van lokale, regionale of nationale mandatarissen kunnen voorleggen om gevalideerd te worden. Omdat Frankrijk duizenden burgemeesters telt is er een kleine ambacht ontstaan van voordrachtenrondeselaars die hun job blijkbaar goed doen, want voor de eerste ronde van de jongste presidentsverkiezingen vervulden elf kandidaten de voorwaarden. Dat leidde tot taferelen waarvan je niet wist of je erbij moest huilen of schateren. Ik vond het schouwspel in alle geval geen triomf voor de democratie.

In 2012 begreep ik al niet hoe Eva Joly, gewezen magistraat en lid van het Europees Parlement, ook maar één moment had kunnen denken dat ze een acceptabel president zou zijn, maar wat we tijdens deze eerste ronde te zien hebben gekregen, sloeg alles.

Toch nog enkele kanttekeningen bij de zogenaamde ‘kleine’ kandidaten. Ze waren allemaal TEGEN de Europese Unie, TEGEN de

mondialisering, en TEGEN migratie. Tijdens het televisiedebat waaraan alle elf kandidaten hebben deelgenomen, met strict gechronometreerde gelijke spreektijd, was er slechts één kandidaat die voluit en warm voor de Europese Unie pleitte: Emmanuel Macron, overigens de jongste van de groep. Twee waren lauwe verdedigers van Frans lidmaatschap, François Fillon en Benoît Hamon, en alle andere 8 waren zoals gezegd, hevige tegenstanders. Alleszins een veeg teken voor de Unie.

De twee grootste (toen nog) partijen hadden ervoor gekozen hun kandidaat te laten verkiezen via primaries in twee rondes indien niemand meteen een absolute meerderheid haalde. In het rechtse kamp heeft Alain Juppé, gewezen Eerste Minister en thans burgemeester van Bordeaux, twee jaar lang alle peilingen geleid. Veel te vroeg op kop, en veel te lang zodat men hem moe gezien en gehoord was toen de eigenlijke primarycampagne nog moest beginnen. Eigenlijk is dat tragisch, omdat hij ongetwijfeld de meest gedegen kandidaat was. Maar het was dus François Fillon, ook gewezen Eerste Minister die het afgetekend haalde in de tweede ronde na een grote voorsprong in de eerste. In haar boek *Chronique d'une France blessée* prijst de journaliste Anne Sinclair herhaaldelijk zijn eerlijkheid ...

Socialistisch drama

In de Parti Socialiste voltrok zich ondertussen een ander drama, of moet ik schrijven, een andere vaudeville? Emmanuel Macron, voormalig adjunct-secretaris generaal van het Elysée, en minister van Economie, had ontslag geno-

men om zijn beweging *En Marche!* te lanceren zonder aanvankelijk openlijk te kandideren voor het presidentschap; van Eerste Minister Manuel Valls, vermoedde iedereen dat hij popelde om het erop te wagen, maar hij aarzelde zich te uiten zolang onduidelijk was wat President François Hollande zou doen: kandideren of niet? Hollande genoot toen nog de steun van amper 11% van de Fransen. Uiteindelijk maakte Hollande bekend niet te zullen kandideren, nadat hij Valls al het onpopulaire werk had laten opknappen. In die omstandigheden was Valls eigenlijk gedoemd te mislukken, an aldus geschiedde. Macron had inmiddels zijn kandidatuur gelanceerd, en geweigerd deel te nemen aan de primaries van de Parti Socialiste (waarvan hij geen lid is). Ook Jean-Luc Mélenchon, de eeuwige radikaal linkse luis in de pels van “la gauche” hield zich afzijdig van de voorverkiezing.

In die omstandigheden werd Hamon tot kandidaat van de Parti Socialiste verkozen.

Inmiddels echter had *le Canard Enchaîné* bekend gemaakt dat François Fillon jarenlang zijn echtgenote Pénélope royaal had bezoldigd als parlementair medewerkster, terwijl niemand haar ooit in de parlamentsbureaus had gezien. Prompt opende het gerecht een onderzoek. Fillon beweerde het slachtoffer te zijn van een karaktermoord en een heksenjacht. En klampte zich vast. Ondertussen kon Marine Le Pen ongestoord campagne voeren, en parmantig weigeren in te gaan op de convocaties van het gerecht omdat zij de gelden van het Europese Parlement gebruikt om partijpersoneel te betalen, hetgeen verboden is. Ze verschuilt zich

> achter haar parlementaire onschendbaarheid waarvan het gerecht de opheffing niet had gevraagd. Nu wel, maar dat duurt weken vooraleer daarover een beslissing valt.

Pers mild voor Le Pen

Ik vind het opvallend hoeveel milder er geoordeeld werd over Le Pen dan over Fillon, en dat door iedereen, ook door de media die tot voor kort het Front National verketterden.

Zelfs toen ze beweerde dat la France en La République niet medeplichtig zijn aan het oppakken van duizenden Joden in Parijs in 1942, want dat gebeurde immers onder Duitse bezetting, was de reactie veel minder hevig dan enkele jaren geleden. Wie ooit Joseph Losey's film "Monsieur Klein" heeft gezien, weet dat het Parijse agenten en gendarmes geweest zijn die de arrestaties hebben verricht. Het klopt dat generaal de Gaulle de Fransen als het ware verschoond heeft van de ellendige en massale collaboratie onder Pétain, maar dat is geen excuus om de waarheid te blijven ontkennen. Het is trouwens indecent dat het Front National zich beroept op de Gaulle (zoals het indecent is dat het Vlaams Belang priester Daens huldigt op 1 mei) zonder noemenswaardige reactie.

Inmiddels had François Bayrou, die tien jaar geleden nog 18% haalde in de eerste ronde, die een gezworen vijand is van Sarkozy, en aanvankelijk had gezegd Alain Juppé te zullen steu-

*Annemie Neyts:
"Wat mij fascineert in de Franse politiek is hoezeer de presidentsverkiezingen het hele politieke gebeuren overheersen, ik zou zelfs zeggen, hypothekeren".*

nen, na diens nederlaag, zijn steun uitgesproken voor Macron en opgeroepen om voor hem te stemmen.

Over François Fillon bleef het aantijgingen regeven, de ene al triviale dan de andere, maar allemaal even schadelijk. Meest schadelijk was het contrast tussen zijn oorspronkelijk imago van onkreukbaarheid, en de revelaties over bijvoorbeeld dure cadeaus die hij had aanvaard van ietwat dubieuze sujetten. Van hem had niemand dit blijkbaar verwacht, en het kwam des te pijnlijker aan, zelfs al bleef het (net) binnen de perken van de wet. Het heeft wekenlang de hele campagne overschaduwde, zodat kandidaten begonnen te klagen dat hun programma's nauwelijks aandacht kregen. Vanuit de provincies kwamen steeds meer onheilspellende berichten over boze en zelfs furieuze kiezers die erop uit waren "de renverser la table".

Het is tussen haakjes typisch Frans dat de media de provincies en hun inwoners slechts periodiek ontdekken, tijdens grote verkiezingscampagnes en voor hun zomerse edities en programma's.

In de weekendbijlage van Le Monde van enkele weken geleden, verscheen bijvoorbeeld een lange reportage over "les vraies gens", en het was

niet duidelijk of dat een persiflage was, dan wel eerlijk bedoeld. De talrijke peilingen gaven Marine Le Pen op kop, gevolgd door Emmanuel Macron. Ook bleek dat Jean-Luc Mélenchon steeds meer bijval kreeg, en werd duidelijk dat de Parti Socialiste op een absolute catastrofe afstevende.

De eerste ronde van de presidentsverkiezingen heeft geleid tot een nipte voorsprong van Emmanuel Macron op Marine Le Pen, gevolgd door François Fillon die op de hielen wordt gezeten door Jean-Luc Mélenchon. Opluchting alom, omdat Le Pen NIET als eerste uit de bus kwam. François Fillon en Benoît hielden waardige, zelfs lichtjes ontroerende toespraken en riepen ondubbelzinnig op om voor Emmanuel Macron te stemmen, en zeker niet voor Le Pen. Zoals te verwachten was als je zijn karakter een beetje kent, kreeg Mélenchon dat niet over de lippen.

Erfzonde

Macron maakte een beginnersfout door zijn "overwinning" te vieren in La Rotonde, een vrij sjieke brasserie in Montparnasse. De erfzonde die Sarkozy beging door zijn echte verkiezing te vieren in de Fouquet's op de Champs Elysées, tien jaar geleden, had Macron en zijn entourage moeten doen inzien dat zo iets niet voor herhaling vatbaar was.

Ik schreef dit op woensdag 3 mei 2017, nog voor het debat tussen Macron en Le Pen, en ik hoopte vurig dat Macron overeind zou blijven en Le Pen vloeren. Hij lag toen volgens de peilingen comfortabel voor, maar de enige, echte peiling zijn de verkiezingen zelf, en dus, zo vreesde ik, is alles nog mogelijk; ook het ondenkbare. Omdat ik in het buitenland was, kon ik het debat niet live volgen, maar de samenvatting op France24 gaf een ordinaire, aggressieve, Le Pen te zien die daarenboven haar dossiers niet bleek te beheersen.

Al snel werd duidelijk dat alle commentatoren Macron tot winnaar uitriepen. Later zag ik een debriefingsdebat van analisten die oordeelden dat haar wanprestatie Le Pen zeker 1 à 2% stemmen gekost heeft. Veel verschil zou het niet gemaakt hebben, want Macron behaalde uiteindelijk dubbel zoveel stemmen, 66% en enkele decielen, tegenover circa 31% voor Le Pen. Hij werd dus zeer overtuigend verkozen tot President van de Franse Republiek, de jongste president ooit, net geen 40 jaar oud.

Het Front National van Marine Le Pen is zeker uit op revanche, maar weerstaat misschien niet aan de verleiding om de rekening voor de mislukking te vereffen.

LITERAIRE ROMANS VERDRONGEN DOOR VERSTRIPPING

“Ni gauche, ni droite”

Hij beschikt echter niet over een gestructureerde politieke partij; zijn beweging *En Marche!* is nauwelijks een jaar oud. Over enkele dagen moet hij een Eerste Minister aanduiden, en moet er een regering worden gevormd. Dan zullen we beter kunnen inschatten hoe hij zijn *zni gauche, ni droitez* invult, en hoe hij zijn hervormingsvoorstellen ten uitvoer wil brengen. Tegelijk moet er campagne worden gevoerd voor de parlementsverkiezingen die in juni in twee rondes zullen plaatsgrijpen. Ook dat wordt ongeëmd. Het Front National is zeker uit op revanche, maar weerstaat misschien niet aan de verleiding om de rekening voor de mislukking te vereffenen. De Parti Socialiste ligt in de lappenmand, met nauwelijks 8% van de stemmen in de eerste ronde, weet u nog? Ook daar zullen rekeningen worden gepresenteerd. Manuel Valls heeft al laten weten voor *En Marche!* aan de verkiezingen te zullen deelnemen, waarop het secretariaat van *En Marche!* droogjes meldde nog geen kandidatuur ontvangen te hebben. Ambiance dus! En de onvermijdelijke Mélenchon heeft geponeerd dat Links gerust kan winnen mits rond hem verenigd wordt. Ook ambiance!

Macron naar de ALDE-fractie?

In het rechtse kamp worden de messen eveneens gewet. In zo'n context van persoonlijke afrekeningen en ruzie alom, is het helemaal niet ondenkbaar dat de beweging van de nieuw verkozen President een absolute meerderheid in de Assemblée behaalt. Dat zou pas een echte vernieuwing kunnen inluiden.

Voor de Europese Unie ten slotte is de verkiezing van Emmanuel Macron een uitstekende zaak. Als Angela Merkel verstandig is, en dat is ze, maakt ze Macron duidelijk dat er, na de Duitse verkiezingen die ze waarschijnlijk zal winnen (je weet natuurlijk nooit, maar toch) ruimte zal zijn om in de Unie de broodnodige hervormingen door te voeren. *En Marche!* zou naar verluidt de ALDE-familie komen versterken, en dat is ook een fameuze opsteker. De Europese Liberalen en Democraten kunnen een scheut Frans optimisme, en de aanwinst van een “double digit” -partij of -beweging goed gebruiken. •

door John Rijpens

Het aantal verstripte romans en biografieën duwen steeds vaker de echte literaire werken uit de boekenrekken. Omdat ze gemakkelijker lezen? Omdat (de meeste) zo knap zijn getekend en gekleurd? Omdat wij hoe langer hoe meer in een wereld van beeldcultuur leven?

Zo is één van de recentste voorbeelden de knappe pseudo-bio *De drinker* van Hans Fallada (1893-1947). Zijn romans haalden internationaal een miljoenenoplage. Hij vertolkte wat een groot publiek kon boeien: het leed van de minst bedeeden en de invloed van sociale toestanden op de weerlozen. Tijdens het nazibewind nam hij een afzijdige houding aan. Fallada's populariteit werd drie jaar na zijn dood bevestigd door de uitgave van *De drinker*, met autobiografische trekken o.m. over zijn drankverslaving. In 1944 belandde hij in de gevangenis nadat hij in een dronken bui zijn ex-vrouw neerschoot. Achter de tralies schreef hij zijn roman *De drinker*. In dit album vermengt Jakob Hinrichs (tekens en tekeningen) het leven van de hoofdrolspeler Erwin Sommer met dat van Fallada, aangezien de levens van de schrijver en zijn romanfiguur sterk op elkaar lijken. Verhaal en tekenwerk zijn bijzonder,

al met al een indrukwekkend boek dat lang nadreunt en je ertoe aanzet de echte *Der Trinker* en ander werk van Fallada te (her)lezen. (Uitg. Xtra; 176 blz.; 24,95 euro)

Magritte

Margritte: een surrealistische kroniek is een leuk en leerrijk surrealistisch stripverhaal. De makers (Vincent Zbus (tekst) en Thomas Cami (tekeningen)

brengen de lezer in de stijl en de kleuren van onze beroemde schilder op de hoogte van het leven en het werk van een der bekendste surrealisten (Uitg. Le Lombard; 64 blz.; 16,95 euro).

De keizer die zijn land ontvluchtte gaat over het leven van de Duitse keizer Willem II, waarbij de nadruk ligt op zijn periode in Huize Doorn, waar hij vanaf 1918 woonde. Hennie Vaessen, verantwoordelijk voor tekst en tekeningen, schreef een persoonlijk verhaal met de wereldpolitiek op de achtergrond (Uitg. Pelikaanpers; 44 blz.; 16 euro).

Stalin

In *De dood van Stalin*, wordt de dood van Jozef Stalin beschreven door Fabien Nury (tekst) en Thierry Robin (tekeningen): een boeiend verhaal met de daaropvolgende machtsstrijd tussen de Politbureauleden (Uitg. Dargaud; 144 blz.; 24,95 euro).

De Kennedy-files is een meerdelige serie over de Amerikaanse Kennedy's; tekst en tekeningen van Erik Varekamp en Mick Peet. (Uitg. Scratch Books; 96 blz.; 21,90 euro).

De bekende Nederlandse tekenaar-scenarist Dick Matena is voor velen dé spoorrekkter als bewonderaar van Jan Wolkers. Matena scherpte zijn tekenpotlood met het verstrippen van oerpopulaire klassieke Nederlandse jeugdboeken als *Dik Trom*, *Pietje Bell* en *Kruimeltje* vooraleer over te gaan naar ernstiger literatuuradaptaties als *De avonden*, het legendarische boek van Gerard Reve (in vier delen), *A Christmas Carol* van Charles Dickens, *Kort Amerikaans* (in drie delen) van Jan Wolkers, *Kaas en Het dwaallicht* van Willem Elsschot, *De jongen met het mes* van Remco Campert tot *Turk fruit* van Jan Wolkers! •

TIJD VOOR RATIONEEL FEDERALISME

De politieke en juridische strijd rond de nachtvluchten illustreert een fundamenteel kenmerk van het Belgisch federale systeem: het exclusiviteitsbeginsel. Dat beginsel eist dat bevoegdheden materieel en territoriaal steeds maar aan één overheid toekomen in het federale België.

*Werner Vandenbruwaene
Postdoctoraal onderzoeker
(FWO), Universiteit Antwerpen
En momenteel Visiting Scholar
aan de New York University
Law School*

Het examen staatsrecht is bijvoorbeeld gemakkelijk opgesteld: wie is bevoegd voor monumentenzorg in de Duitstalige Gemeenschap, wie is bevoegd voor jeugdvoetbal in Brussel, wie is bevoegd voor kustbeheer, en wie voor de Noordzee? (antwoorden onderaan voor de liefhebbers).

Radiogolven

Dat idee van exclusiviteit is een logisch gevolg van de dynamiek van steeds verdere overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten. De verworven autonomie moet volledig zijn, en worden veiliggesteld. Politiek gezien lijkt het een evidentie. Dit idee botst echter steeds vaker met de realiteit van technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. De beleidsdomeinen die verband houden met uitzendgolven (radio, televisie) zien er bijvoorbeeld door technologische vernieuwing er heel anders uit nu vergeleken met de jaren '80 van de vorige eeuw wanneer deze bevoegdheid werd overgedragen.

Wij kennen geen mechanisme in het Belgisch staatsrecht dat een adequaat antwoord biedt op technologische veranderingen of wijzigende schaalvoordelen, enkel het opnieuw onderhandelen of 'herfederaliseren'. Zulke onderhandelingen kunnen nooit ad hoc worden gevoerd, maar zijn steeds tijdrovende en

politieke kostelijke aangelegenheden. Deze onvolkomenheid moet worden aangepakt.

In de meeste federaties wordt erkend dat sommige beleidsproblemen niet kunnen worden opgelost wanneer zij een collective action probleem stellen. Wanneer het niet rationeel is om als individuele deelstaat tot een oplossing te komen, maar waar het vooral rationeel is om de negatieve effecten of externaliteiten bij een andere deelstaat te leggen.

Nationaal belang

In de Verenigde Staten bijvoorbeeld, leggen enkele rechters van het Supreme Court de nadruk op dit collective action probleem als rechtvaardiging voor een federale bevoegdheid inzake nucleair afval, en inzake de gezondheidszorg - zgn. Obamacare. In Canada kan men bepaalde domeinen die in beginsel aan de deelstaten toebehoren, reguleren indien de zaak een 'nationaal belang' vertoont. De interpretatie van dit nationale belang verwijst evenzeer naar de mogelijkheid dat deelstaten geen onderhandelde oplossing kunnen bereiken omdat de incentives dit tegenwerken. Ook de bevoegdheidsverdeling in de Europese Unie noodzaakt vaak een onderzoek naar het vermogen van lidstaten om zelf tot een oplossing te komen, en wat de relevante schaalvoordelen zijn van optreden op Europees niveau.

Flexibiliteit aub!

Globalisering, wijzigende schaalvoordelen, en zelfs wijzigende preferenties van de kie-

zer noodzaken een meer flexibel systeem van bevoegdheidsverdeling voor een aantal materies. De regulering van geluidsnormen rond de luchthaven van Zaventem toont dit treffend aan. Wanneer deelstaten duidelijk in een zero-sum game verwickeld zijn, moet een opening worden gemaakt voor federale regulering op grond van collective action federalisme.

De manier om dit te doen is het erkennen van de complexiteit en de mogelijkheid tot verandering door het instellen van concurrerende bevoegdheden. In principe kunnen dan zowel de deelstaat als de federale overheid optreden, en ontwikkelen rechters bepaalde voorrangsregels die in concrete zaken de uiteindelijke bevoegdheid vastleggen. Die voorrangsregels kunnen veel beter rekening houden met technologische veranderingen en problemen van collectief handelen.

Om hiertoe te komen moeten we met een (meer) rationele blik naar het Belgisch federale systeem kijken. Een lange weg te gaan. •

(Antwoorden: hoewel monumentenzorg een gewestbevoegdheid is, is ze in dit geval toebedeeld aan de Duitstalige Gemeenschap; organisaties van jeugdvoetbal (vzw) al naar gelang de taal bij de resp. Gemeenschapscommissies, indien het gaat over de voetballers zelf; Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie; kustbeheer is een bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, maar de Noordzee is een federale bevoegdheid, hoewel hier discussie over bestaat).